

PALYATİF DÖNEMDEKİ ÇOCUK VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Rıdvan AKDOĞAN¹

Ebubekir KAPLAN²

GİRİŞ

Palyatif “Palliate (Palliare)” kökeni latineden gelen, kapsayıcı veya koruyucu anlamındaki sözcüktür. Palyatif bakım, eskiden, terminal evrede olan, tedavisi bulunmayan ve genellikle kanser hastalarına yönelik olan bir yaklaşımdır; günümüzde hayati tehlikesi olan hastalıkların tanınmasıyla birlikte, hastanın tedavisi ve iyileşmesine destek olarak planlanan hizmet şeklinde kabul görmektedir (1,2). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’de yıllar boyunca palyatif bakım tanımını revize etmiştir. İlk tanımlamayı 1986’da; yaşam sonunda olan hastaların tedavi yöntemlerinin tükenmesinden sonra kullanılan bir uygulama olarak belirtmiş; 2002’de yeni bir tanımlama yapmış ve 2014’teki toplantıda güncellemiştir (3,4). DSÖ’nün son tanımına göre; palyatif bakım yaşamı tehdit eden hastalıklarla ilgili sorunlarla karşı karşıya olan hastaların ve ailelerinin, fiziksel, psikososyal ve diğer sorunlarının; erken teşhis, doğru değerlendirme ve tedavi yoluyla, acının önlenmesi ve hafifletilmesi amacıyla yaşam kalitesini artıran bir yaklaşımdır. Palyatif bakım, ciddi bir hastalığın fiziksel, işlevsel, psikolojik, bakım uygulaması ve ruhsal sonuçlarına katkıda bulunur. Ayrıca, kişi ve aile merkezli bir yakla-

¹ Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, ridvanakdogan@yyu.edu.tr

² Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, ebubekirkaplan@yyu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Önalın E. Onkolojide Palyatif Bakım ve Yaşam Sonu Desteđi. Dünyada Palyatif Bakım Uygulamaları. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2020.
2. Borasio GD. Translating The World Health Organization Definition Of Palliative Care Into Scientific Practice. *Palliative & Supportive Care*, 2011;9(1): 1-2.
3. Ahmedzai SH, Costa A, Blengini C, et al. A New International Framework For Palliative Care. *European Journal Of Cancer*, 2004;40(15): 2192-2200.
4. World Health Organization . Integrating Palliative Care And Symptom Relief Into Paediatrics: A WHO Guide For Health-Care Planners, Implementers And Managers 2018. (15/06/2021 tarihinde <https://apps.who.int/iris/handle/10665/274561> adresinden ulaşılmıştır).
5. Ferrell BR, Twaddle ML, Melnick A, et al. National Consensus Project Clinical Practice Guidelines For Quality Palliative Care Guidelines. *Journal Of Palliative Medicine*, 2018;21(12), 1684-1689.
6. WHO-WPCA. The World Health Organization-Worldwide Palliative Care Alliance. Global Atlas Of Palliative Care At The End Of Life (2nd Edition) 2014. (20/06/2021 tarihinde <https://www.who.int/cancer/publications/palliative-care-atlas/en/> adresinden ulaşılmıştır).
7. Lagman R, & Walsh D. Integration Of Palliative Medicine Into Comprehensive Cancer Care. In Seminars In Oncology 2005;Vol. 32, No. 2: pp. 134-138. WB Saunders.
8. Rice R. The Hospice and Palliative Care Patient. Home Care Nursing Practice Concepts Application (4nd ed.) USA: Mosby Elsevier; 2006.
9. Uslu FŞ, Terziođlu F. Dünyada ve Türkiyede Palyatif Bakım Eđitimi ve Örgütlenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 2015;4(2): 81-90.
10. Wright M, Wood J, Lynch T, et al. Mapping levels of palliative care development: a global view. *Journal Of Pain And Symptom Management*, 2008;35(5): 469-485.
11. Lynch T, Connor S, & Clark D. Mapping levels of palliative care development: A Global Update. *Journal Of Pain And Symptom Management*, 2013;45(6): 1094-1106.
12. Uyar M, Köken İŞ. Ülkemizde Palyatif Bakımın Güncel Durumu, Sorunlar ve Öneriler. *Türkiye Klinikleri Tıbbi Onkoloji-Özel Konular*, 2020;13(1): 11-14.
13. Kömürcü Ş. Current Status of Palliative Care in Turkey. *Journal of Pediatric Hematology/ Oncology*. 2011;33:S78-S80.
14. Gwyther L, Krakauer EL. WPCA Policy statement on defining palliative care. London: Worldwide Palliative Care Alliance. (13/05/2021 tarihinde <http://www.thewhpc.org/resources/item/defining-palliative-care> adresinden ulaşılmıştır).
15. Hain R, Heckford E, & McCulloch R. . Paediatric Palliative Medicine In The UK: Past, Present, Future. *Archives Of Disease In Childhood*, 2012;97(4): 381-384.
16. Connor SR, Downing J, & Marston, J. Estimating the global need for palliative care for children: a cross-sectional analysis. *Journal Of Pain And Symptom Management*, 2017;53(2): 171-177.
17. Knaul FM, Bhadelia A, Rodriguez NM, et al. The Lancet Commission on Palliative Care and Pain Relief—findings, recommendations, and future directions. *The Lancet Global Health*, 2018;6, S5-S6.

18. Knapp C, Woodworth L, Wright M, et al. Pediatric palliative care provision around the world: a systematic review. *Pediatric Blood & Cancer*, 2011;57(3): 361-368.
19. Connor SR, & Sisimayi C. Assessment of the need for palliative care for children: Three Country Report: South Africa, Kenya and Zimbabwe 2013. London: UNICEF and ICPCN.
20. Levine D, Lam CG, Cunningham MJ, et al. Best practices for pediatric palliative cancer care: a primer for clinical providers. *The Journal of Supportive Oncology*, 2013;11(3): 114-125.
21. Weaver M, Carter B, Keefer P, et al. Essentials: Pediatric Palliative Care and Hospice. American Academy of Hospice and Palliative Medicine 2016: Chicago, IL, USA.
22. Downing J, Powell RA, Marston, J, et al. Children's palliative care in low-and middle-income countries. *Archives Of Disease In Childhood*, 2016;101(1): 85-90.
23. Krakauer EL, Kwete X, Verguet S, et al. Palliative Care And Pain Control. In: Jamison DT, Gelband H, Horton S, Jha P, Laxminarayan R, Mock CN et al., editors. Disease Control Priorities (3rd edition, volume 9): Improving health and reducing poverty 2018. Washington DC.
24. Akard TF, Hendricks-Ferguson VL, & Gilmer MJ. Pediatric palliative care nursing. *Annals of Palliative Medicine*, 2019;8(Suppl 1): S39-48.
25. Baryluk M, Coulson K, Hycha D, et al. The Canadian Hospice Palliative Care Association Nursing Standards Committee, Hospice Palliative Care Nursing Standards Of Practice 2002.
26. Elçigil, A. Palyatif bakım hemşireliği. *Gulhane Medical Journal*, 2012;54(4): doi:10.5455/gulhane.30582.
27. Moore CD. Communication issues and advance care planning. In Seminars in oncology nursing 2005;Vol. 21, No. 1: pp. 11-19. WB Saunders.
28. Ferrell B, Connor SR, Cordes A, et al. The national agenda for quality palliative care: the National Consensus Project and the National Quality Forum. *Journal of pain and symptom management*, 2007;33(6): 737-744.
29. Rainbird K, Perkins J, Sanson-Fisher R, et al. The needs of patients with advanced, incurable cancer. *British Journal Of Cancer*, 2009;101(5): 759-764.
30. Akdeniz Kudubeş A, Bektaş M. The Effect Of Web-Based Pediatric Palliative Care Education On The Palliative Care Knowledge Level And Practices Of Nursing Students. *Perspectives in Psychiatric Care*; 2019;1-8.
31. Uysal N, Şenel G, Karaca Ş, et al. Palyatif Bakım Kliniğinde Yatan Hastalarda Görülen Semptomlar Ve Palyatif Bakımın Semptom Kontrolüne Etkisi. *Ağrı Dergisi*, 2015;27(2): 104-110.
32. Given, B, Given CW, Sikorskii A, et al. The impact of providing symptom management assistance on caregiver reaction: results of a randomized trial. *Journal of pain and symptom management*, 2006;32(5): 433-443.
33. American Cancer Society. Cancer Facts & Figures 2018. (13/11/2021 tarihinde <https://www.cancer.org/research/cancer-facts-statistics/all-cancer-facts-figures/cancer-facts-figures-2018.html#:~:text=Estimated%20numbers%20of%20new%20cancer,deaths%20in%20the%20United%20States> adresinden ulaşılmıştır).
34. Verberne LM, Kars MC, Schepers SA, et al. Barriers And Facilitators To The Implementation Of A Paediatric Palliative Care Team. *BMC Palliative Care*, 2018;17(1): 23.
35. Sarman A. Palyatif/Pediyatrik Palyatif Bakımın Tarihsel Gelişim Süreci, İlkeleri ve Hemşirelik Bakımı. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2019;8(3): 153-160.
36. Sağlık Bakanlığı. Sağlık Alanı Sertifikalı Eğitim Standartları. Palyatif Bakım Hemşireliği 2015. (19/11/2021 tarihinde <https://www.saglikaktuel.com/d/file/palyatif-bak-hems-sep-standartlari> adresinden ulaşılmıştır).